

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) Kodas	Fakultetas
Skaitmeninės nelygybės teorijos ir tyrimai	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija

Dalyko tikslas – suteikti žinių apie skaitmeninės nelygybės teorijas ir modelius, aiškinančius jos priežastis, struktūrą, raišką įvairiuose kontekstuose bei skirtinguose lygmenyse. Atskleidžiama skaitmeninės nelygybės teorinių aiškinimų raida. Dalykas skiriamas įsisavinti teorines ir metodologines prieigas prie nelygybės raiškų skaitmeninėse terpėse, ypač skaitmeninių medijų naudojimo netolygumus, o taip pat reflektuoti skaitmeninės nelygybės atskirtis bei įtrauktis didinimą kitų socialinių ir ekonominių nelygybių kontekste.

Kurso pabaigoje studentai geba aiškinti skirtingų skaitmeninės nelygybės teorijų kilmę, jų esmę bei skirtumus, analizuoti jų pagrindus, privalumus bei trūkumus, derinti teorinę skaitmeninės nelygybės prieigą su tinkamais tyrimo metodais, taikyti jas konkrečioms tyrimams.

Dalyko turinys

Skaitmeninės nelygybės lygmenų raiška įvairiose kultūrose, regionuose bei tarp skirtingų socialinių grupių. Skaitmeninės nelygybės teoriniai modeliai, apibendrinantys skaitmeninės nelygybės raišką tarp pasaulio regionų ar valstybių bei šalių ar regionų viduje. Absoliučios ir santykinės nelygybės sąvokos ir jų taikymas skaitmeninės nelygybės tyrimuose. Skaitmeninės nelygybės raiška ir pasekmės įvairiuose lygmenyse: fiziniame ir materialiniame, gebėjimų, motyvacijos ir naudos. Empiriniai tyrimai, pagrindžiantys ir taikantys skaitmeninės nelygybės teorijas, pasaulyje ir Lietuvoje. Skaitmeninės atskirties ir įtraukties sąvokos, jų tyrimo prieigos, metodai. Dalyvaujantieji skaitmeninės atskirties mažinimo ir įtraukties skatinimo tyrimai.

Studijų metodai

1. Individualios konsultacijos su dalyką kuruojančiais dėstytojais.
2. Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato rengimas pagal temą, suformuluotą kartu su dalyką kuruojančiais dėstytojais.

Vertinimo metodai

1. Mokslinis referatas (20 000–25 000 spaudos ženklų) dalyką kuruojančių dėstytojų suformuluotų klausimų pagrindu.
2. Diskusija žodžiu mokslinio referato pagrindu.

Pastaba: šalia nurodytos kurso literatūros, doktorantai ieško papildomos literatūros, atitinkančios doktoranto interesus, referato temą ir rengiamos disertacijos pobūdį.

Pagrindinė literatūra
van Dijk, Jan. <i>The digital divide</i> . Polity, 2020. vi, 184 p.
Hargittai, E. (2002). Second-level digital divide: Differences in people's online skills. <i>First Monday</i> , 7(4). https://doi.org/10.5210/fm.v7i4.942
van Deursen, A. J. A. M., Helsper, E. J., Eynon, R., & van Dijk, J. (2017). The compoundness and sequentiality of digital inequality. <i>International Journal of Communication</i> , 11, 453–473. Retrieved from http://eprints.lse.ac.uk/68921/1/Helsper_Compoundness%20and%20sequentiality.pdf
Warschauer, M. (2002). Reconceptualizing the digital divide. <i>First Monday</i> , 7(7). https://doi.org/10.5210/fm.v7i7.967
Dutton, W. H., Reisdorf, B. C. (2019). Cultural divides and digital inequalities: attitudes shaping Internet and social media divides. <i>Information, Communication & Society</i> , 22(1), 18–38.
Helsper, E. J. (2012). A corresponding fields model for the links between social and digital exclusion. <i>Communication Theory</i> , 22(4), 403–426.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Elena Macevičiūtė	Prof. dr.	<p>MANŽUCH, Zinaida; MACEVIČIŪTĖ, Elena. A life goals perspective on the information behaviour of elderly adults // <i>Information research: vol. 25. no 4: Proceedings of ISIC, the Information Behaviour Conference, Pretoria, South Africa, 28 September - 01 October, 2020</i>. Sheffield : University of Sheffield. eISSN 1368-1613. 2020, vol. 25, no. 4, p. [1–18]. DOI: 10.47989/irisic2005.</p> <p>MANŽUCH, Zinaida; MACEVIČIŪTĖ, Elena. Digital comics reading program for reducing the digital exclusion of people with hearing impairments // <i>Sustainable digital communities: 15th international conference, iConference 2020, Boras, Sweden, March 23–26, 2020</i> : proceedings. Cham : Springer, 2020. ISBN 9783030436865.</p> <p>MANŽUCH, Zinaida; MACEVIČIŪTĖ, Elena. Getting ready to reduce the digital divide: scenarios of Lithuanian public libraries // <i>Journal of the Association for Information Science and Technology</i>. Hoboken : Wiley. ISSN 2330-1635. eISSN 2330-1643. 2019, first published online, p. [1–13]. DOI: 10.1002/asi.24324.</p> <p>MACEVIČIŪTĖ, Elena; MANŽUCH, Zinaida. Conceptualising the role of digital reading in social and digital inclusion //</p>

		<p><i>Information research</i>. Sheffield : University of Sheffield. ISSN 1368-1613. 2018, Vol. 23, no. 4, paper isic1805, p. [1–20].</p> <p>MACEVIČIŪTĖ, Elena; WILSON, Thomas Daniel. Digital means for reducing digital inequality: literature review // <i>Informing science: the international journal of an emerging transdiscipline</i>. Santa Rosa : Informing Science Institute. ISSN 1547-9684. eISSN 1521-4672. 2018, Vol. 21, p. 269–287. DOI: 10.28945/4117.</p> <p>WILSON, Thomas Daniel; MACEVIČIŪTĖ, Elena. Overcoming the digital divide through the promotion of digital reading // <i>Qualitative and quantitative methods in libraries</i>. Athens : ISAST. ISSN 2241-1925. 2018, vol. 7, no. 2, p. 193–203. Prieiga per internetą: http://www.qqml-journal.net/index.php/qqml/article/view/469/463.</p>
Rita Repšienė	Doc. dr.	<p>REPŠIENĖ, Rita. Kritiškumo metamorfozės, viešieji intelektualai ir „nykstančių galių“ pavojai, <i>Jonas Mekas: Būti atviram ir viešieji intelektualai</i>. Vilnius: LKTI, 2019, p. 68–95. – Lietuvos kultūros tyrimai, 11. ISSN 2029-8560.</p> <p>REPŠIENĖ, Rita. Šiuolaikinės medijos, „naujoji“ mitologija ir kultūros (de)komunikacija, <i>Medijų mitai ir mitai kaip medijos</i>. Vilnius: LKTI, 2018, p. 14–31. Lietuvos kultūros tyrimai, 10. ISSN 2029-8560.</p> <p>REPŠIENĖ, Rita. Naujosios medijos, „prarastos“ temos ir šiuolaikinės kultūros studijos, <i>Kultūra tinklaveikos visuomenėje: tapatybės industrija</i>, Vilnius: LKTI, 2017, p. 67–82. ISBN 978-9955-868-99-6.</p> <p>REPŠIENĖ, Rita. Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimas: realybė, vizijos ir vertės dilema, <i>Valstybė ir kultūra: pasitinkant Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį</i>, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2017, p. 49–69. Lietuvos kultūros tyrimai, 9. ISSN 2029-8560.</p> <p><i>Kultūra tinklaveikos visuomenėje: tapatybės industrija</i>, Sudarytojos Rita REPŠIENĖ, Odeta ŽUKAUSKIENĖ, Vilnius: LKTI, 2017. 200 p. ISBN 978-9955-868-99-6.</p>

Andrius Šuminas	Doc. dr.	LEVRATTO, Valeria; ŠUMINAS, Andrius; SCHILHAB, Theresa; ESBENSEN, Gertrud. Smartphones: reading habits and overuse. A qualitative study in Denmark, Lithuania and Spain // <i>Educación XX1</i> . Madrid : Universidad Nacional de Educación a Distancia. ISSN 1139-613X. eISSN 2174-5374. 2021, vol. 24, no. 2, p. 167–188. DOI: 10.5944/educxx1.28321.
		GUDINAVIČIUS, Arūnas; ŠUMINAS, Andrius. Reading book covers // <i>The materiality of reading</i> / edited by Theresa Schilhab and Sue Walker. Aarhus : Aarhus University Press, 2020. ISBN 9788771849585. p. 114–126.
		ŠUMINAS, Andrius; JASTRAMSKIS, Deimantas. The importance of media literacy education: How Lithuanian students evaluate online news content credibility // <i>Central European journal of communication</i> . Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. ISSN 1899-5101. 2020, t. 13, Nr. 2(26), spec. issue, p. 230–248. DOI: 10.19195/1899-5101.13.2(26).5.
		ŠUMINAS, Andrius; GUDINAVIČIUS, Arūnas; ALEKSANDRAVIČIUS, Arnas. Skaitmeninės atskirties požymiai ir lygmenys: Lietuvos atvejo analizė. <i>Informacijos mokslai</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 2018, t. 81, p. 7–17. ISSN 1392-0561. eISSN 1392-1487. DOI: 10.15388/Im.2018.0.11937.
		MANŽUCH, Zinaida; GUDINAVIČIUS, Arūnas; ŠUMINAS, Andrius. Skaitmeninės atskirties mažinimo priemonės Lietuvoje: tikslai, auditorijos ir taikymo rezultatai. <i>Viešoji politika ir administravimas</i> . Kaunas: Kauno technologijos universitetas. Mykolo Romerio universitetas. 2018, t. 17, nr. 1, p. 84-98. ISSN 1648-2603. eISSN 2029-2872. DOI: 10.5755/j01.ppaa.17.1.19789.

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2022 m. sausio 24 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-29

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė